

23.8.2012

Esiopetuksen ja perusopetuksen järjestäjille, järjestämisestä vastaaville lautakunnille sekä harjoittelukouluille

OPH Dno 35/041/2012

ESIOPETUKSEN, PERUSOPETUKSEN JA LISÄOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN JA PAIKALLISTEN OPETUSSUUNNITELMIEN LAATIMINEN

Lukuvuosi 2012 - 2013 avaa tien yleissivistävän koulutuksen uudistamistyöhön. Työ käynnistyy syksyllä 2012 esiopetuksen, perusopetuksen ja lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteiden laadinnalla.

Valtioneuvoston asetus 422/2012

Valtioneuvosto antoi 28.6.2012 asetuksen perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (Valtioneuvoston asetus 422/2012). Asetuksessa määritellään tavoitteet esiopetukselle, perusopetukselle, lisäopetukselle sekä perusopetukseen valmistavalle opetukselle. Asetus sisältää myös perusopetuksen tuntijaon sekä joukon mm. kielenopetusta ja erityistä tukea koskevia säännöksiä.

Opetussuunnitelman perusteet

Opetushallitus käynnistää valtioneuvoston asetuksen pohjalta opetussuunnitelman perusteiden valmistelun esiopetusta, perusopetusta ja lisäopetusta varten. Perusopetukseen valmistavan opetuksen perusteet on uudistettu vuonna 2009 eikä valtioneuvoston asetus tuo muutoksia näihin perusteisiin. Myös oppimisen ja koulunkäynnin tuen luvut, jotka esi- ja perusopetuksen osalta uudistettiin vuonna 2010, pysyvät pääosin sisällöltään ennallaan.

Valtioneuvoston asetuksessa säädetään, että Opetushallituksen tulee hyväksyä opetussuunnitelman perusteet niin, että asetuksen mukaiset paikalliset opetussuunnitelmat otetaan käyttöön viimeistään 1.8.2016. Opetus- ja kulttuuriministeriön laatimassa Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2011 - 2016 edellytetään, että opetussuunnitelman perusteet valmistuvat vuoden 2014 loppuun mennessä.

Opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisten opetussuunnitelmien laadinta yhteistyössä

Opetushallitus laati opetussuunnitelman perusteet laajassa sidosryhmäyhteistyössä ja vuorovaikutuksessa opetuksen järjestäjien kanssa. Opetushallitus ei aseta työtä varten erillisiä kehittämisverkostoja. Valmistelutyöhön ja siihen liittyvään palautteenantoon halutaan saada mukaan kaikki opetuksen järjestäjät.

Opetuksen järjestäjien toivotaan käsittelevän perusteluonnoksista pyydettyä palautetta mahdollisimman laajasti koko opetusalan henkilöstönsä kanssa. Myös huoltajien sekä paikallisten yhteistyökumppaneiden kanssa käytävä keskustelu on tärkeää sekä perusteita koskevaa palautteenantoa että varsinkin opetussuunnitelmatyöhön valmistautumista ja sen toteuttamista varten. Erityistä huomiota on tarpeen kiinnittää oppilaiden mahdollisuuteen osallistua opetussuunnitelmaa koskevaan pohdintaan ja antaa siihen oma panoksensa. Tämä edellyttää, että oppilaille avataan ymmärrettävällä tavalla opetussuunnitelman merkitystä, sisältöä sekä suunnitelmassa käytettyä käsitteistöä.

Opetussuunnitelman perusteisiin vaikuttaminen ja paikallinen työ

Opetushallitus julkaisee verkkosivuillaan (www.oph.fi) tietoa perusteiden laadintaprosessin etenemisestä sekä tukiaineistoa paikalliseen opetussuunnitelmatyöhön valmistautumiseen ja työn toteuttamiseen. Tieto löytyy oph.fi -etusivulta aluksi ”Meneillään juuri nyt” -palstalta ja myöhemmin **OPS 2016** -tunnuksen alta.

Opetushallitus kannustaa opetuksen järjestäjiä ja niiden alaisia kouluja seuraamaan valtakunnallista perusteiden laadintatyötä ja valmistautumaan sen rinnalla paikalliseen opetussuunnitelmatyöhön. Opetushallitus pyytää opetuksen järjestäjiltä palautetta opetussuunnitelman perusteiden luonnoksista

- marraskuussa 2012 (yleiset linjaukset),
- syyskuussa 2013 (esiopetuksen kokonaisuus) sekä
- huhtikuussa 2014 (perus- ja lisäopetuksen kokonaisuus).

Kommentointipyyntö lähetetään jokaiselle opetuksen järjestäjälle ja kommentoitavat asiakirjat ovat nähtävillä oph.fi -sivuilla.

[Oph.fi](http://oph.fi) -sivuilta löytyy myös ns. opetussuunnitelmatyön tiekartta, joka sisältää lukuvuosia 2012 – 2016 koskevaa tietoa valtakunnallisen perustetyön etenemisestä, ehdotuksia paikallisen työn vaiheistamiseen sekä yhteisiä pohdittavia teemoja ja niitä avaavia kysymyksiä. Tiekarttaan liitetään syksyn 2012 aikana yliopistojen harjoittelukoulujen valmistamaa virikeaineistoa paikallisen työn tukemiseksi.

Opetussuunnitelman perusteiden uudistamisen tavoitteet

Opetussuunnitelman perusteiden uudistaminen pyrkii luomaan paremmat edellytykset koulun kasvatustyölle, kaikkien oppilaiden mielekkäälle oppimiselle ja kestäväälle tulevaisuudelle

- vahvistamalla kasvun ja oppimisen **jatkumoa** sekä oppijan kehitysvaiheen huomioon ottamista
- rakentamalla esiopetuksen, perusopetuksen ja lisäopetuksen nykyisille **vahvuuksille** ja kehittämällä niitä suhteessa toimintaympäristön muutosten asettamiin vaatimuksiin,
- määrittelemällä **kasvatustyötä ja toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat arvot ja periaatteet** lähtökohtana eriarvoisuuden vähentäminen, oppilaiden monipuolisen kasvun tukeminen ja identiteetin vahvistaminen sekä vuorovaikutteinen, toisia kunnioittava ja kestävä kehitystä edistävä toimintatapa,
- määrittelemällä **tavoitteet lähtökohtana tulevaisuudessa tarvittava sivistys ja laaja-alainen osaaminen** - taitojen merkitystä korostaen ja oppiaineiden välistä yhteistyötä vahvistaen,
- syventämällä oppimiskäsitystä sekä vahvistamalla edellytyksiä tietoa luovaan, yhteisölliseen ja oppilaiden tarpeet huomioon ottavaan **oppimiseen monipuolisissa oppimisympäristöissä**,
- jäsentämällä ja karsimalla **perusopetuksen sisältöjä** siten, että voidaan kiireettömämmin keskittyä olennaiseen ja syventää oppimista,
- luomalla tilaa ja antamalla tukea paikalliselle **pedagogiselle kehittämiselle**,
- toteuttamalla uudistusprosessi monipuolisessa **yhteistyössä** ja kannustamalla opetuksen järjestäjiä toimimaan samoin sekä liittämään opetussuunnitelmatyön opetuksen ja koulutuksen **strategiseen kehittämiseen** sekä
- toteuttamalla opetussuunnitelman perusteiden rakenteistaminen ja sähköistämisen siten, että saadaan **joustava opetussuunnitelmatyökalu** opetuksen järjestäjien ja koulujen käyttöön.

Opetussuunnitelman perusteiden laadinnan ohjausryhmä

Opetushallitus on asettanut 15.8.2012 perustetyötä varten ohjausryhmän. Siinä ovat edustettuina opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL, Opetusalan ammattijärjestö OAJ, Finlands Svenska Lärarförbund FSL, Suomen Kuntaliitto, Suomen Rehtorit SU-RE ry, Suomen harjoittelukoulujen rehtorit HARRE ry, Opetus- ja sivistystoimen asiantuntijat OPSIA ry, Suomen Vanhempainliitto, Suomen Kustannusyhdistyksen ry, Elinkeinoelämän Keskusliitto EK, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK, Romaniasiain neuvottelukunta, Saamelaiskäräjien Koulutus- ja oppimateriaalilautakunta sekä Etnisten suhteiden neuvottelukunta.

Ohjausryhmän puheenjohtaja on yleissivistävän koulutuksen toimintayksikön johtaja Jorma Kauppinen ja varapuheenjohtaja ruotsinkielisen koulutuksen toimintayksikön johtaja Bob Karlsson.

Opetussuunnitelmatyön merkitys

Muuttuva toimintaympäristö ja vaikeat taloudelliset suhdanteet tuottavat suuria haasteita koulutuksen kehittämislle sekä valtakunnallisesti että paikallisesti. Opetussuunnitelmatyö antaa mahdollisuuden luoda yhteistä näkemystä ja tahtotilaa sen suhteen, **mikä on kasvun ja oppimisen kannalta keskeistä ja miten me haluamme suomalaisissa kouluissa työskenneltävän**. Koulutyön arkeen asti ulottuva ja kaikkien osapuolten kannalta mielekäs muutos voidaan saada aikaan vain yhdessä työskennellen. Opetussuunnitelmatyössä on kysymys tulevaisuuden sivistyksen rakentamisesta.

Paikallinen opetussuunnitelmaprosessi on tärkeätä toteuttaa alusta lähtien osana opetuksen järjestäjän laajempaa strategista työtä. Yhteistyön edistäjänä ja koulutustahdon kokoajana ja ilmaisijana voisi toimia paikallinen koulutuksen kehittämissuunnitelma, joka sisältäisi keskeiset lähtökohdat ja tavoitteet koulutuksen kehittämislle ja resursoinnille.

Tiedustelut

Lisätietoja opetussuunnitelman perusteiden laadintatyöstä antavat ohjausryhmän esittelijät opetusneuvos Irmeli Halinen (irmeli.halinen@oph.fi) ja opetusneuvos Christina Anderssen (christina.anderssen@oph.fi) sekä 17.9.2012 lukien myös ohjausryhmän sihteeri, opetusneuvos Arja-Sisko Holappa (arja-sisko.holappa@oph.fi).

Pääjohtaja

Aulis Pitkälä

Johtaja

Jorma Kauppinen